בד א ב מיי' פ"ג מהל' עירובין הלכה יא טוש"ע א"ח סי" שעב

טוש"ע שם סעיף טו: בו ה מיי שם הלכה יב

חקק להשלים בכוחל. סולם לר וחקק בכוחל מכאן ומכאן כנגד חווקי הסולם להשלים רוחבו בד': בכמה. לריך להשלים הרוחב בגובה הכוחל:

בעשרה. עד עשרה ישלימנו וכיון דחיכח בגובה עשרה רוחב חרבעה

הוי ביה שיעור פתח ואע"ג דגבוה כותל טובא לית לן בה: חקק כל

הסולם בכוסל. כעין שליבות ורחבו במשך הכותל הרבעה: בכמה. גובה לריך לחוק רוחב הרבעה:

מלא קומתו. של כותל לריך שיהא

משך החווקין ארבעה: המס. כי

איכא סולם מגיע לראש הכותל נוח

לעלות בו ומיהו לא חשיב למיהוי

פתח בליר מרוחב ד' (6) הלכך

כי משוי ליה רוחב ארבעה בגובה

עשרה פיתחא הוי אבל הכא אין נוח

דאמר בפרק בכל מערבין ולעיל לב:]

הנותן עירוב תחומין באילן קנה עירוב

דהתם טעמא משום מיקנא שביתה

בין השמשות הוא ודבר שהוא משום

שבות כגון שמוש במחובר לא גזרו

עליו בין השמשות אבל לגבי עירובי

חלירות טעמה משום דפתח משוי

להו חד על ידי עירוב וחי לח חזי

לתשמישתיה כולי יומא לאו פתחא

מיקרי הלכך לא שרא להו עירובייהו

בין השמשות: ואריא רביע עליה.

איסור שבות אומר לנו סורו ומכל

מקום פתח (הוי) שמיה ומשוי להו

לעלות כל כך: מסחלק ליה.

לעלות לאדם: מיבעי

א) [לעיללב:וש"נ], ב) [לעיל לא.], ג) [שס], ד) [לקמן

פג:], ה) [עי' בנוסחת הרח"ש ועי' ג"ל נוסח

הרא"ש ועי' ג"ל נוסח המשנה זו ברב אלפס וראה

ג"כ בהרא"ש], ו) [לקמן עט.], ו) [סוכה ד. אהלות

פט"ו מ"ו], ה) [דף יט:], ט) רש"ל,

חקק דהשדים בכותד בכמה. כגון שהכותל עב ונולט מלד הסולם

מוש"ע שם סעיף מו: בז ו מיי שם הלכה יג מוש"ע שם סעיף יו: בח ז מיי שם הלכה יד טור ש"ע א"ח סימן שעג: במ ח מיי פ"ז מהלי טומאת מת הלכה ו

רב ניסים נאוז

עד כאן לא קאמר רבי עו כאן לא קאמו ובי התם כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. עיקר דברי רבי בפרק בכל מערבין וכבר פירשנום למעלה. תיבעי לר' יהודה תבעי לרבנן, חיבעי לר׳ יהודה עד כאן , לא קאמר ר׳ יהודה דמותר . לקנות בית באיסורי הנאה. עיקרו בפרק בכל מערבין, י יי. --- י דתנן ר' יהודה אומר אפי . בבית הקברות מפני שהוא יכול לחוץ ולאכול.

רבינו חננאל עוד שאלו חקק בכותל להשלים ד' טפחים להשלים ד' טפחים בחלון בכמה, אמר לו בעשרה, כלומר מכלל בעשווו, ביוב... העשרה. אמר לו חקקו העשרה. אמר לו חקקו כולו לכותל שהוא כעין פתח בכמה, אמר לו מלא קומתו. ומאי שנא דבחלון אמרת די לו בעשרה, חלון בכלל י׳ טפחים וזה מלא קומתו. א״ל גבי חלון דאית ליה רווחא מאבראי שנכנס ויוצא מסתלק ליה מן החלון ודיו ד' טפחים בתוך י׳, הכא דחקק כל הכותל שויה כפתח ולא מסלק נפשיה מהכא, ובעי למיעל ולמיפק ובעי לטיעל ולטיפק בגויה. ואי איכא מלא קומתיה אין ואי לא לא. יוסף דבעא רב יוסף מרבה עשאו לאילן סולם מהו. תיבעי לרבי דאמר כל דבר שמשום שבות. כגון עלייה (מ)[ב]אילן שבות. לא גזרו עליו ביז . השמשות כגון העירוב, אבל הכא דבעינו פיתחא דילמא אפי׳ לרבנן דפליגי עליה דר׳ פיתחא הוא ואריא רביע עליה. פי׳ האילן כמו פתח הוא, כיון שיכול לעלות ולירד בו, וגזירת השבת שמנע מלעלות בו. עשאו לאשירה סולם מהו כו׳. יהוד׳ דאמר אפי הקברות מפני שהוא יכול לחוץ ולוכל, ואמרינן קסבר מותר לקנות בית באיסורי . הנאה. ורבנז פליגי עליה. והוא מפורש בפרק בכל מערבין. ופשט ליה אילן . אשירה אסור. מותר אדרבה איפכא מיסתברא אשירה מותר אילז אסור

או שהסולם מונח בסוף הכותל בקרן זוית ואיירי בכותל משופע דהא רב יוסף אית ליה דסולם זקוף אינו ממעט דבעינן שלש עשרה ומשהו והכא רב יוסף קבעי לה: אבר דיה בעשרה. פירש בחונטרס עד עשרה ישליתנו

אע"ג דגבוה כותל טובא לית לו בה וקשה לפירושו דהא לא מסתלק ליה כיון דאכתי גבוה כותל טובא וי"ל נהי דלא חקק בכותל אלא עד עשרה אין מליני: הנאה אי בטלי' חייץ ואי לא בטלי' לא חייץ: מלא עפר: ואפילו בסתמא ° והתנן ™ בית שמילאהו תבן או צרורות וביטלו במל ביטלו אין

לחוש אלא שיגיע הסולם עד ראש הכותל ור"ת מפרש בעשרה היינו שלא ישאר מן הסולם עד ראש הכותל עשרה: אשירה פלוגתא דרבי יהודה ורבגן. לית ליה לרב נחמן בר יצחק סוגיא דלעיל דפ׳ בכל מערבין (דף לא.) דמשמע התם דלכולי עלמא אסור לקנות בית באיסורי הנאה והכא קאמר דבמותר לקנות באימורי ביח אפילן מלא קש ומלא תבן. נקש ותבן הניטלין בשבת איירי ולא כההיא דלעיל [דף עו.] פגה (ג) הטמונה בתבן דהא אמר בגמרא דאפילו ארנקי מבטל איניש וא"ת והא אמרינן אפילו פירות מבטלין מחיצות דאמרינן במסכת שבת בסוף הזורק (דף ק.) בור ברה"ר עמוק עשרה ורחב ד' מלח מים וזרק לתוכו חייב מלא פירות וזרק לתוכו פטור מאי טעמא מיא לא מבטלי מחילה פירוח מבטלי מחילה ואור"י דמדאורייתא ודאי מבטלי אבל לעירוב דרבנן הוא יש לחלק בין ניטל לשאינו ניטל וקלת קשה דמדמי לה בסמוך לבית שמילחהו דהוי לענין אהל דאורייתא ומההיא דאהל נמי מיקשי אההיא דשבת: לכן שתי גזוזשראות בו'. פירש בקונער' בנותן נסר רחב ד' מזו לזו דהוי נמי פתח ותימה כיון דע"י נסר רחב ד' איירי היכי דייק בגמרא זו כנגד זו אין זו שלה כנגד זו לה הפילו מיפלגי טובה לישתרי ע"י נסר ד' כדחמר לעיל (ד) דכי הוי כותל ד' אפילו מיפלגי טובא ומפרש ר"ת דלא איירי בנותן נסר מזו לזו ודין חריך נותן לגווזטראות דאם יש מזו לזו ד' מערבין שנים ואין מערבין אחד כמו חריך אבל בפחות מד׳ רגיל לפסוע מזו לזו כמו גבי חרין וכדאמר במס' שבת בפ' הזורק

(דף ק:) גבי רקק של מים דהיכא דלא הוי ארבעה טפחים מפסע פסעי ליה מש"ה כי ליכא ד' מזו לזו מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד אפילו היא מופלגת שלשה כשהן זו כנגד זו אבל זו שלא כנגד זו אין מערבין אחד כשמשוכות זו מזו שלשה כדאמרינן בגמרא ש [ופחות מכאן דקאמר במתניתין חוזר וקאי אנסרן: והתנן בית שמילאהו תבן או צרורות ובימלו במל. כך היא הגירסא' בכל הספרים וכן פירש ר"ח ור"י אומר דההיא משנה במסכת אהלות (פט"ו משנה ז) ואין כתוב שם תבן אלא עפר או לרורות ולא גרס נמי התם וביטלו בטל והכי איתא התם בית שמילאהו עפר או לרורות וביטלו וכן כרי של תבואה או גל של לרורות אפילו כגלו של עכן ואפילו טומאה בלד כלים טומאה בוקעת ועולה טומאה בוקעת ויורדת והש"ס מביאה בקולר וכן דרך הש"ם בכמה מקומות ואין לומר דהך דמייתי

חקק להשלים בכותל בכמה א"ל * בעשרה א"ל חקקו כולו בכותל בכמה א"ל * מלא קומתו ומאי שנא א"ל התם מסתלק ליה הכא לא מסתלק ליה בעא מיניה רב יוסף מרבה עשאו לאילן סולם מהו תיבעי לרבי תיבעי לרבנן תיבעי לרבי עד כאן לא קאמר רבי התם 6 כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו ה"מ בין השמשות אבל כולי יומא לא או דילמא אפילו לרבגן פיתחא הוא ואריא הוא דרביע עליה עשאו לאשירה סולם מהו תיבעי לרבי יהודה תיבעי לרבגן תיבעי לרבי יהודה ע"כ לא קאמר ס רבי יהודה התם דמותר לקנות בית באיסורי הנאה אלא התם ° דבתר דקנה ליה עירוב לא ניחא ליה דלינטר או דילמא אפילו לרבנן פיתחא הוא ואריא דרביע עליה א"ל י אילן מותר ואשירה אסורה מתקיף לה רב חסדא אדרבה אילן שאיסור שבת גורם לו ניתסר אשירה שאיסור דבר אחר גורם לו לא ניתסר איתמר נמי כי אתא רבין א"ר אלעזר ואמרי לה א"ר אבהו א"ר יוחנן דכל שאיסור שבת גרם לו אסור ∘ כל שאיםור דבר אחר גרם לו מותר ר"ג בר יצחק מתני הכי אילן פלוגתא דרבי ורבנן אשירה פלוגתא דרבי יהודה ורבנן: בתני'ף החריץ שבין ב' חצירות עמוקי'ורוחב ד' מערבין שנים ואין מערבין אחד אפילו מלא קש או תבן מלא עפר או צרורות ◊ מערבין אחד ואין מערבין שנים י נתן עליו נסר שרחב ארבעה מפחים יוכן ב' גזוזמראות זו כנגד זו מערכין שנים ואם רצו מערכין אחד פחות מכאן מערבין שנים ואין מערבין אחד: גבו' ותבן לא חייץ והא אנן תנן י מתבן שבין שתי חצירות גבוה עשרה מפחים מערבין שנים ואין מערבין אחד אמר אביי לענין מחיצה כולי עלמא לא פליגי דהויא מחיצה אבל לענין חציצה

חד להשתמש דרך חורין ודיו: עשחו לאשרה. אילן שעובדין אותו ואסור בהנאה אם תימצי לומר בשאר אילן פתח הוא הכא דמטיא להו הנאה על ידיה מאי: מיבעי לר' יהודה. דאמר בפרק בכל מערבין בגמרא ולעיל לא.) רבי יהודה אומר הנותן את עירובו בקבר קנה עירוב ואף על גב דקבר אסור בהנאה: הכי גרסינן התם הוא דבתר דקנה ליה עירוב לא ניחא ליה דלינטר. לא איכפת ליה בשמירתו ואישתכח דלא מיתהני מקיברא אלא קניית עירוב לחודיה וההיא לאו הנאה היא כדמפרש התם דאין מערבין בתחומין אלא לדבר מצוה ומצות לאו ליהנות ניתנו אבל עירובי חלירות (כ) להנאתו היא ולא לדבר מלוה והויא הנאה: או דילמא. אע"ג דאקור בהנאה הא לא משתמש בה מידי ופיתחל שמיה ואריא הוא דרביע עליה ומכל מקום החלירות

מחוברין: בותנר' חריץ. ארוך הוא ומפסיק על פני החזר כולה: ורחב ד'. טפחים דפחות מכאן נוח לפסעו משפתו אל שפתו: ואפינו מנא חבן וקש. לאו סתימה היא דלא מבטיל ליה התם דסופו ליטלו: נחן עליו נסר. משפתו לשפתו כעין גשר והוי כפתח: שחי גוווטראות. נסרין בולטין משפת תקרת העלייה לרה"ר וקורין לו אלדויי"ר ואם ישנן זו אצל זו בשתי עליות של שני דיורין ונתן נסר כחב ד' כמין גשר מזו לזו הוי נמי פחח: פחות מכחן. שאינו רחב: גבו' לא חיין. לא סתים: והסנן מסבן שבין שתי חלירות כו'. גדיש של תבן וקתני מערבין שנים אלמא חייך: לענין מחילה. אע"ג דעתיד ליטלו כל כמה דהוי התם מחיצה היא דהא מפסיק מידי דהוה אעביטין ואוכפות וכלי בהמה דתנן בפרק קמא (דף טו:) דמקיפין בהן: אבל לענין הלילה. לחוץ בפני אויר החריץ ולידון כסתום דמשוית ליה כארעא: אי בטליה. להדיא ואמר לא שקילנא ליה מהכא בטיל ואי לא לא: ואפילו בססמא. דלא ידעינן אי שקיל

תו אי לא: בים. שטומאת מת בתוכו ומילאהו עפר או לרורות וביטלו מבוטל והוי טומאה רלולה שאין לה אהל לעלמה ובוקעת ועולה עד לרקיע והמאהיל על הגג טמא וכל טומאה שאין לה אהל טפח בוקעת ועולה עד הרקיע כדאמר בברכות בפרק מי שמתום:

כס ימא לן כוותיה יוחנן קאי כוותיה, דאמר ר' יוחנן כל שאיסור שבת גרם לו אסור כל שאיסור דבר אחר גרם לו מותר. רב נחמן בר יצחק מתני לה בהדיא אילן פלוגתא דר' (יוחנן) ורבנן וקיימא לן כרבנן. מתניי, חריץ שבין שתי חצירות עמוק י' ורחב ד' מערבין שנים ואפי' מלא קש או תבן. ואסיקנא דתבן נמי חייץ והוי מחיצה. מיהו לעינין ביטול בחריץ אי בטליה אין ואי לא לא. אקשינן עפר או (חצוצרות) [צרורות] ששנינו במשנתינו כי הן בטילין ואפי' בסתמא. כלומר אע"פ שלא פירש כי ביטלם. התניא (בית שמאי לא תנן) [בית שמלאוהו תבן] או צרורות וביטלו, הנה אי פריש כי ביטלו אין,

הגהות הב"ח

בציר מרוחב ארבעה בגובה עשרה הלכך: (3) ד"ה הכי גרסינן וכו' אבל עירובי חלכות (להנאתו הוא) תא"מ ונ״נ ק״ה לשוויא פיתחא הוא: (ג) תום' ד"ה אפי וכו׳ פנה שהטמינה בתבו: יום פגט שוים ביי וכו" (ד) ד"ה וכן שתי וכו" כדאמר לעיל. נ"ב דף עז נו״ב:

גליון הש"ם גמ' כל שאיסור דבר אחר גרם לו מותר. עי לקמן דף פ ע"ב חוד"ה אבל קורה:

> לעזי רש"י אלדוייר [אלידוי"ר]. גזוזטרה, מרפסת.

מוסף רש"י הני מילי בין השמשות. דשנות שגזרו חכמים

באיסורי שבת לא גזרו עליה אלא בשבת ודאי ולא בין השמשות (שבת ה:) דכיון דבין השמשות ספיקא הוא ושבות דרבנן הוא לא גזור לעיל לב:). לא ניחא ליה דלינטר. תו לא איכפת ליה בנטירותא, ועד קניית עירוב אי נמי ניחא ליה לאו הנאה היא דמשום מלוה הוא (לעיל לא.). בית שמילאהו תבן. לענין אהלות חנן, דטומאה שיש לה אחל חלל טפח אינה בוקעת למעלה מן הגג, אבל טומאה רצוצה שאין לה חלל טפח הימנה שכנגדה עד טמא, דבוקעת ועולה, וכן הלכה למשה מסיני, והלכך בית שיש בו מת או כזית מן המת ומילאוהו תבו או לרורות וביטלו, הויין רצולה ובוקעת, אבל לא ביטלו הוי כמאו דפנייה ויש לה חלל